

VISSZATEKINTŐ, ELŐRENÉZŐ

A pénzüpiaci, majd a gazdasági válság sajnos nem állítható meg a község határainál, ehhez nincsenek eszközeink, de hatását tudjuk mérsékelni. Ezek a nehézségek áthatták faluközösségünket is, mindenki tapasztalhatta a saját bőrén.

Mindezek ellenére a megkezdett munkát tovább folytattuk. Elkészült a jenőfalvi napköziotthon, sikerült felújítanunk a jenőfalvi tűzoltószertárt, de a községi utak javítására is pénzt fordítottunk.

Legfontosabb beruházás idén községünkben a Csiknagyboldogasszony vártemplom teljes körű felújítása, amelyet Kelemen Hunornak, falunk szülöttének köszönhetünk. Ezt a segítséget volt is alkalmunk meghálálni neki a december 9-i parlamenti választáson. Hogy ez mennyire sikerült ki-ki döntse el. A 61 %-os részvétellel a megyében harmadik helyen állunk, ami jó eredmény, de ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy községünk szülöttje is a jelöltek között volt, lehetne jobb is!

Nem volt könnyű dolguk azoknak a karcfalviaknak és jenőfalviaknak, akik a havas idő ellenére is eleget tettek állampolgári kötelességüknek és elmentek szavazni. A júniusi helyhatósági választásokon is ezek az emberek alkották az 57 %-os részvételi arányt. A helyi, a csíki és

az országos RMDSZ nevében ezeknek az embereknek mindkét választáson való részvételéért köszönetet mondunk.

Az idei év rendezvények terén gazdagnak mondható, hiszen a hagyományos Nagyboldogasszony Napok, illetve Országos fogathajtó bajnokság mellett, Felcsíki Tűzoltóversenyt is szerveztünk a Felcsík Kistérségi Társulással közösen. Segítettük a fűvőszenekart a nyári fűvőtábor megszervezésében is.

A jövő évi terveket illetően is szeretnénk pár szót ejteni. Az idei évben a karcfalvi ivóvízhálózatot is működtető Harvíz Rt. megnyert egy pályázatot, amelynek keretében Karcfalván és Jenőfalván minden olyan falurész és utca, amely jelenleg kimaradt a víz és csatornahálózatból, közművesítve lesz, tehát itt is kiépülnek ezek a hálózatok. A vízhálózat bővül további 8 kilométerrel, a csatornarendszer pedig 7,5 kilométerrel. Ez a beruházás a 2013-2014-es évben lesz elvégezve.

Idén megnyertünk egy pályázatot két fontos jenőfalvi út, a DC 82-es (Köves utca), és a DC 85-ös (Vízik utcája, Oltmelyéke, Kozmák utcája) községi utak leaszfaltozására. A munkálatok a 2013-as évben lesznek elvégezve.

Sajnos az Országos Beruházási Ügynökséghez (CNI) benyújtott pályázat, amely a jenőfalvi kultúrotthon teljes körű felújítását célozta meg, kormányválság miatt negatív elbírálásban részesült. Mindazonáltal az elkövetkező években megpróbálunk a meglévő tervek alapján kisebb összeget beruházni a kultúrotthon részleges felújítására.

Pályázatot fogunk benyújtani a Leader program keretén belül Karcfalva központjának rendezésére, térkövezésére, amely ha minden gördülékenyen halad, akár már a jövő évben el lesz végezve.

Amint Önök is látják még sok a tennivaló. Talán ez az egy dolog, ami sohasem fogy el. Nehéz év elé nézünk. Egyesek szerint minden eddiginél nehezebb elé. Mi mégis bizalommal tekintünk a jövőbe. A helyi tanács, az egyház, az iskola, a közbirtokosságok és a község lakosságának összefogásával sikerülni fog megoldani a problémákat.

A közelgő ünnepek alkalmával kívánunk Karcfalva és Jenőfalva minden egyes lakójának örömteli, békés, boldog karácsonyt, és sikerekben gazdag újesztendőt!

*Gábor Tibor, polgármester
Szócs László, alpolgármester*

Adventi lelkinap

Az adventi időszakot az idén is Aráhangoló lelkinappal nyitottuk meg Karcfalván. A résztvevők dánfalvi, balánbányai és helybéli diákok voltak, szám szerint 48-an. Az ismerkedős játékok után közösen megnéztük a Max Lucado Értékes vagy című könyve alapján készült kisfilmet. A korosztályok szerinti csoportokban a délelőtt folyamán megvitattuk a történet mondanivalóját és lényegét. Az adventi előkészület fontosabb mozzanatait összefoglaltuk és kifüggesztettük az iskola folyosójára. A csoportbeszélgetéseket izletes zsíroskenyérrel és finom teával nyomtattuk el. A testünket is megmozgató játékok után

Az első lépés című animációt tekintettük meg, mely a délutáni foglalkozás témáját is adta. A hétköznapokban nagyon is hozzászoktunk ahhoz, hogy megbántunk és megbánnak, hogy megalázzunk és megaláznak, kihasználunk és kihasználnak. Sok mindent képesek vagyunk megszokni. Az első lépést megtenni a legnehezebb, hiszen amihez hozzászoktunk, azon nehéz változtatni. Az emberek szeretnek a biztonsági zónájukban maradni, jól bevett szokásaikkal leélhetnek egy életet. A szokásvilágból kilépni a legnehezebb. otthagyni a biztosat, még ha rossz is az, valami bizonytalanért. Az első lépést már megtette Valaki értünk is. Jézus volt az, aki közénk jött, velünk maradt. Vele könnyebb szeretni, elfogadni, megbocsátani. A beszélgetéseket követően szöveges plakátokat készítettünk, melyekkel igyekeztünk felhívni az emberek figyelmét az első lépés fontosságára: hogy még nem késő kezdeményezni, megváltozni, a jót választani.

Befejezésképpen egy színes mécsstartót készítettünk, melyre üzenetet

fogalmaztunk meg egymásnak, emlékül, melyet kidíszítettünk. Az adventi lelki felkészülés napját szentmisével zártuk. A felajánláskor az oltár elé helyeztük színes mécsstartóinkat, ezáltal az előre kikészített mécsesek hangulatosan pisláloltak a misén. Köszönjük Bálint Emil pap bácsinak a biztató szavakat, a bátorítást, hogy advent folyamán merjünk jobbakká lenni, merjük Jézusnak előkészíteni az érkezését, merjük befogadni őt hétköznapjainkba is. Ne feledjük el, hogy a feltámasztáshoz hasonlóan a Teremtő belénk is értékeket ültetett, ápoljuk azokat és egymás javára kamatoztassuk.

Köszönjük Farkas Árpád pap bácsinak, hogy évről évre befogadja és támogatja rendezvényünket, az iskola tanárainak, hogy felkarolják azt, a szervezőknek Kovács Mártának és Bíró Katalinnak a Caritas Családsegítő szolgálat munkatársainak, Szócs Judith és Kelemen Zsóka tanárnőknek, hogy az idén is együtt lehettünk!

Kelemen Kinga

Karácsonyi kézműveskedés

December 17-én a Caritas Családsegítő szolgálat munkatársának, Kovács Mártának és önkénteseiknek jóvoltából iskolánk I-IV. osztályos tanulói az idén is hangulatos karácsonyi kézműves foglalkozáson vehettek részt. A tornateremben 90 kisdíák igyekezett karácsonyi képeslapot, papírcsillagot, angyalkát és díszes gyertyatartót készíteni. A tevékenységbe belekapcsolódó diákok egy-egy cipősdoboznyi ajándékkal távoztak, melyet ezúton is köszönünk a gyulafehérvári Caritas munkatársainak.

A plébános úr közbenjárásának köszönhetően szintén cipősdobozba csomagolt meglepetéssel ajándékozhattuk meg óvodásainkat és az előkészítő osztályban levő gyerekeket. Jó volt látni a bizakodó, tiszta gyerektekinteteket, a mosolyt az arcukon, az örömeiket. Köszönjük szépen!

Kelemen E.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ – KARÁCSONY

Ezüst esőben száll le a karácsony,
a kályha zúg, a hóesés sűrű;
a lámpafény aranylik a kalácson,
a kocka pörg, gőzöl a tejsűrű.

Kik messze voltak, most mind összejönnek
a percet édes szóval ütni el,
amíg a tél a megfagyott mezőket
karcolja éles, kék jégkörmivel.

Fenyőszagú a lég és a sarokba
ezüst tükörből bókol a rakott fa,
a jó barát boros korsóihoz von,

És zsong az ének áhítatba zöngve...
Csak a havas pusztán a néma csöndbe
sír föl az égbe egy-egy kósza mozdony.

2012 KARÁCSONYA.

Isten segítségével és kegyelmével megértük az ideai karácsonyt is. Nem lettünk gazdagabbak, sikeresebbek az eltelt év alatt, de az ideai karácsony /mint mindenik/ teljesen egyedi az életünkben.

Számunkra azért is egyedi, mert egy felújított templomban csendül fel ajkunkról a Menyből az angyal, Leszállt az ég dicső királya és más karácsonyi énekek.

Nem szabad elfelednünk, hogy fogyasztói társadalomban élünk, ahol a hangsúly az anyagiakon van és nem a lelkieken. Mindent pénzben mérnek. Nincs értéke a családnak, a becsületnek, a szorgalmas munkának.

Éppen ezért kell lehámozunk a karácsonyról a bizniszt és a lomtalánítás után találjuk meg a karácsonyi kisdedet. Valahogyan úgy, ahogy az alábbi történet leírja:

„I. János Pál pápa mindössze két hónapig ült Szent Péter székében, hirtelen meghalt. Érthetően, közvetlenül beszélt és szerette fűszerezni beszédeit. Ő beszélt el, hogy az egyik plébános lelkesen prédikált az Egyházzal. Mise után azonban az egyik híve megjegyezte:

- Nagyon szép, amit mondott, de az

Egyház nem olyan szép, ahogyan ön azt beszédében ecsetelte. Majd nagyon

sok hibát mondott el, hogy állítását alátámassza.

- Ebben igaza van önnek, jegyezze meg a plébános és jó lenne, ha ilyesmi nem fordulna elő Isten Egyházában. De hadd mondjakezzel kapcsolatban valamit!

- Szívesen meghallgatom, válaszolt a hívő.

- Bocsásson meg, de úgy látom, piszkos az inge gallérja. Vagy talán tévedek?

- Nem atyám, valóban így van. Ideje, hogy inget cseréljek.

- Mit gondol, miért piszkos annyira? Talán nem használt szappant a mosakodásnál?

- Eltalálta, így történt.

- Nos, barátom, az Egyház „nyaka” is azért piszkos, mert kevés szappant használunk.

- Miféle szappanra gondol?

- Például az imádságra, a bűnbánatra, hogy eltávolítsuk lelkünk-ről a bűnök szennyét. Mennyivel szebb lenne Egyházunk, ha tagjai több „szappant” használnának. Nem az Egyházban van a hiba, hanem a mi restségünkben.” (György Attila, Vegyétek és egyétek, 248.)

Használjunk mi is több „szappant”, akkor igazi karácsonyt ünneplünk.

Kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket kívánok minden jóakarátú embernek.

Farkas Árpád - plébános

ÜNNEPELTEK A 60 ÉVESEK

Ez év októberében a 60 évesek is ünnepelni gyűltek össze a templomba, ahol áhítattal és átszellemlülve hallgatták végig az értük mondott szentmisét, majd a vendéglőben egy pohár ital mellett visszaemlékeztek az elmúlt időszakra.

Bartalis János

ÚJ, DALOS KEDVVEL

Hatvan év...

Nem is tudom: sok-e vagy kevés?
Csak azt tudom: oly gyorsan elment
E végtelen idő-regiment,
E háborgó idő-óceán,
Melynek széle-vége sincs talán,
Úgy elment, elszaladt, elrepült,
Mint nehéz kő, mely tengerbe
merült.
El sem hiszem, hogy való, igaz...
A nap
Lassan lefelé halad.
Fény lobban ki, felhő vet árnyat.

Jön az alkony, jön az estszállat.
A nagy lángolásnak vége.
Lehullunk a vak semmiségbe.
A sok év, óra, perc elfutott
És gyéren állnak az asztagok.
Hol vannak az álmodott csúcsok?
Égbenyúló, merész piramisok?
Kérdem – és a hangom elakad.
Mi az, ami öröknek marad?
Hatvan év ezüstje, aranya,
A sok hév, láz aranyparazsa?
Fellázadok! Bár lázadni kevés.
Elérkezett a nehéz számvetés.
Csak falakat raktam – hiába
És csonkán maradt a kupola.
Az ifjúság s a dús férfikor
javarésze kiment már markomból.

Az aranylepkék elszálltak messze.
De bízva int az ég végtelenje:
Mit fukaron s zsugori-szüken
nem adott meg a „hatvan”, se
„ötven”,
meghozza majd dúsan a „hetven”.
Új fények és virágos mező –
bontja szárnyát a boldog jövőendő.
Új tervek, új lázak – alkotás,
megifjult szív s ifjú álmodás.
Hajnali útra indulok füttyel.
Írok új verset új, dalos kedvvel.
S a félbemaradt sötét falakon
feléjük majd a csillogó torony!

A LÁTHATÓ EREDMÉNYEK TÜKRÉBEN - Villáminterjú Bartalis Ágoston megyebíróval -

- A 2012-es esztendő, mondhatni fordulópontot jelent az egyházközség életében, hiszen a majdnem teljesen felújított templomban vehetünk részt a karácsonyi szentmisén. Gondolom, ebből a grandiózus munkából az egyháztanács tagjai is derekasan kivették részüket.

- Igen, a nagy javítási munkákat megelőzően, de az egész építkezés alatt az egyháztanács tagjai minden tőlük telhetőt megtettek és segítettek a kivitelező cégeket, hogy lehetőleg zökkenőmentesen dolgozhassanak. Húsvét után nyomban a templomi berendezéseket helyeztük biztonságba, közöttük a miseruhákat, kegytárgyakat, a liturgiával kapcsolatos kellékeket, szobrokat, festményeket stb. A templomon kívüli, és a korábbi régészeti feltárások helyeit betömtük. Állandó kapcsolatot tartottunk a munkálatokat vezető mérnökkel és mesterrel, kérésükre azonnal segítségükre siettünk.

- A templom és gyilokfolyosó javításával párhuzamosan az év folyamán sok tennivaló volt a kerítésen belül és azon kívül, amit az egyháztanács tagjai végeztek. Néhány példát mondana?

- A kökerítésen belül voltak olyan fák, amelyek akadályozták a munkásokat tevékenységükben, valamint a különböző világítótestek felszerelésében. Ezek közül néhányat kivágtunk, más fák ágait pedig lemetsztük. A sekrestye felőli

nagy hársfát meghagytuk, de alaposan „megnyirbáltuk”, mert a korhadás miatt veszélyeztette a falakat és a tetőszerkezetet. Ezzel párhuzamosan a Jenőfalva felőli oldalon a kidőlt fákat tüntettük el, majd később a fák közötti kaszálást is elvégeztük. Folytattuk a kaszálást a nagytemetőben, ott többen csatlakoztak hozzánk falustársaink közül. Ugyancsak látványos változás van a plébánián és környékén is. Plébánosunknak és egy helyi szakember csoportnak köszönhetően sikerült a kápláni lakosztályt felújítani, illemhelyeket kialakítani, a környéket rendbe tenni. Úgy az iskola, mint a kántori lak és a hokipálya felől új kerítést készítettünk, a gazdasági épületeket, valamint a kápolnát újraföldtük, a régi cserepek nagyrészét értékesítettük. Az őszi folyamán, egy napon megszerveztük a tűzifa felvágását és annak elrakását, a plébánián és a kántori lakon közel harminc önkéntessel végeztük el ezt a munkát. Sajnos, közben egy nem számított munkára is sor került, ugyanis a plébánia udvarán lévő fenyőfák, valamint a templomdomb alatti sorfák többsége a nyári szárazság következtében kiszáradt. Ezeket kellett kidönteni, amely komoly munkát igényelt. A hívek közül sokan ott voltak és így két nap alatt végeztünk a munkával. Amiből lehetett deszkát, gerendát vágattunk az egyház részére, a többi a plébánián tűzifának raktuk össze. Mindezek után most már

teljes pompájában látható a templom és a plébánia környéke.

- A fent említettek a teljesség igénye nélkül az egyháztanácsosok munkáját tükrözi. Bizonyára erre a munkára lelkiileg is felkészültek.

- Igen, lehetőségeinkhez képest igyekszünk példát mutatni az egyházközség tagjainak, többször szentáldozáshoz járulunk, részt veszünk az egyházi ünnepek előkészítésében és segítjük a plébános munkáját. Az egyháztanácsi gyűléseken, amelyet a plébános hív össze, részletesen megvitatjuk az aktuális tennivalókat és javaslatokat teszünk, vagy határozatokat hozunk bizonyos kérdésekben. Közben részt veszünk lelkigyakorlatokon, legutóbb például Csikszentdomokoson voltunk, ahol Darvas Piroska segítőnővér előadásából merítettünk lelki erőt további munkánkhoz.

- Természetes, e rövid beszélgetés nem tükrözheti teljesen az egyháztanács tagjainak tevékenységét, de az itt elmondottak, valamint a templom körül látottak alapján elmondhatjuk, hogy ténylegesen és odaadással vesznek részt az egyházközségi munkában.

Lejegyezte: Németh Szilveszter

MOZZANATOK A CARITAS ÉLETÉBŐL

A CARITAS a katolikus egyház szeretetszolgálata, nemzetközi segélyszervezet. Ennek keretében működik a Gyulafehérvári Caritas Otthoni Beteg gondozó Szolgálat, amely az ápolásra gondozásra szoruló idős, beteg emberek számára nyújt segítséget, ezáltal lehetővé téve ezen személyek saját otthonukban való ellátását.

Csikkarcfalva községben 2001-től, 11 éve működik a Caritas Otthoni Beteg gondozó Szolgálata. Tevékenységeink közé tartozik a szakápolás, alapápolás, háztartási segítségnyújtás. Tevékenységünk során nem csak az ágyban fekvő betegeket gondozzuk, hanem a járó betegek ellátásában is segítünk. Jelenleg 90 beteget látunk el és arra törekszünk, hogy a továbbiakban is

emberhez méltóan segíthessünk, és minőségibb ápolást nyújthassunk a gondozottainknak. Szakmai képzéseken veszünk részt, nagy hangsúlyt fektetünk a kinaesthetics szemléletű ápolásra, amellyel kiaknázzuk a beteg ember meglévő képességeit, ugyanakkor fejlesztjük a személy mozgásérzékelését és mozgáskompetenciáját, ezáltal megkönnyítve saját munkánkat is.

2012-ben második alkalommal került megszervezésre október 12-én az „Egymillió csillag a szegényekért” szolidaritási akció. A begyűlt adományokból élelmiszersomagokat állítottunk össze. Karcfalva községben 15 rászoruló családhoz juttattuk el a csomagot az adventi időszakban.

November 12-én adtuk át néhány idősnek úgynevezett „pánikgombbal” ellátott mobiltelefonokat a Vodafone Románia Alapítvány jóvoltából, amely segítségével, ha probléma van, értesíthetik a Caritas betegápolóját, aki fogadja a segélyhívást és felveszi a kapcsolatot az illető beteggel. Ez nagyban segíti a mi munkánkat is, a betegek pedig biztonságérzetet ad, hogy tudja, bármi van, nagyon hamar ott vagyunk, segítünk.

Idén három kolléganővel bővült Karcfalva községe, egy szakápolóval és egy régi kolléganőnkkel, aki jelenleg Kinaesthetics Trénerként dolgozik. Ugyanakkor felvételt nyert egy idősgondozó kolléganő is, aki a „Társadalmi beilleszkedési hálózat a munkaerőpiacon” című projekt keretében részt vett egy felnőttképzésen, amelyet a Jászvásári Caritas indított a Gyulafehérvári Caritas-szal közösen.

Munkánk során együttműködünk a helyi önkormányzattal, szakorvosokkal és a betegbiztosító pénztárral, ami lehetővé teszi, hogy megfelelő gondozásban részesítsük a beteg és idős embereket.

Gábor Izabella

SZERETETTEL KÖSZÖNTÖM A SZÉKASZÓ OLVASÓIT...

Ezeknek a szavaknak a kíséretében beszélgettünk el Buzánszky Jenővel, az Aranycsapat legendás tagjával, aki a Nemzetközi

Gyermekmentő Szolgálat orvosaival együtt jött megénkbe.

A mentősök programjában már a hagyományosnak mondható csíkszentdomokosi futballmecs is szerepelt, amelyet ez év október 12-én játszott egymással a székelyföldi önkormányzatok, illetve a magyar országgyűlés labdarúgócsapata. Az orvosok ezúttal a pályára is elhozták bemutatásra azt a gyermekmentő autót, amelyet a Hargita Megyei Mentőszolgálatnak ajándékoztak.

A mérkőzést természetesen a legendás focista vezette, aki egyben a Gyermekmentő Szolgálat Sportbizottságának elnöke. A magyar és székely himnuszok elhangzása után a mester sípjába fújva indította el a labdát. Ezúttal a székelyek csapatát erősítette játékaival Zsigmond Barna Pál, Magyarország csíkszeredai főkonzulja, valamint Ráduly Róbert Kálmán, Szőke Domokos, Albert Tibor és Salamon Zoltán is, akik a társikkal együtt 2-0-ra győzték le az országgyűlést képviselő csapatot. A magyar csapatban Kövér László, az országgyűlés elnöke is játszott, elmondása szerint ez idáig minden csíkszentdomokosi találkozón jelen volt.

A vezető bíró sípszavát nem sokszor lehetett hallani, az idős mester főleg a pálya közepéről irányította a mérkőzést, néhányszor pedig egy-egy játékos viccesen kommentálta döntéseit.

A mérkőzés előtt és után a mesterrel beszélgetve felidéztek az 1950-es évek

eseményeit, az akkor játszott VB selejtező mérkőzéseket. Sajnálta, hogy televízió hiányában a csíkiak, de mások sem láthatták azt az odaadást, azt az igyekezetet, amellyel egy-egy mérkőzés eredményét a maguk javára fordították. Szó került arról is, hogy a Szepesi György által a rádióban közvetített mérkőzéseket hallgatva egy-egy vesztes találkozó után vidékünkön nem egy rádió némult el örökre a magyar csapat rajongóinak körében. Most is meghatódva és tisztelettel gondol vissza a sok-sok millió emberre, közöttük a csíkiakra, minden székely emberre-, akik nem lehettek ott a stadionokban, de lélekben mellettük voltak nehéz pillanataikban.

Végül hadd idézzük a címben is szereplő szavait: „ Szeretettel köszöntöm a SZÉKASZÓ olvasóit, Karcfalva és Jenőfalva összes lakóját, minden székely embert, akik itthonról drukkoltak nekünk, és önzetlenül követték akkori mérkőzéseinket.”

Németh Szilveszter

NÉHÁNY „ÉGETŐ” PROBLÉMA

Az idei száraz esztendő negatívan érintette a mezőgazdaságot. Érezette hatását mind a gabonafélék, mind a pityóka természetesen, de a szénatermesen is.

A tavaszi szárazságnak köszönhetően a Sürgősségi Esetek Főfelügyelősége (ISU) és a Környezetvédelmi Ügynökség tiltása ellenére nagyon sok tüzesettel néztünk szembe, amelyek a tarlóégetésből származtak. Egyik kiemelkedő példa, amikor a jenőfalvi Bükkfár oldalban leégett a Tercs közbirtokosság által ültetett 7 hektárnyi csemetés. A hektáronkénti 4000 csemetében tetemes kár keletkezett. Ez a kár, - csakúgy mint a többi-, azon meggondolatlan emberek számlájára írható, akik nem értik meg, hogy nem szabad tarlót égetni, nemcsak azért mert tiltják az illetékes szervek, hanem azért is, mert ezzel hatalmas károkat okozhatnak! Sajnos a legtöbb esetben az a probléma, hogy meggyújtja az illető a kaszálóján ott maradt száraz fűvet, majd otthagyja felügyelet nélkül, de olyan is van, aki elmenekül a helyszínről, látván, hogy nem

tudja megfékezni a tűz továbbterjedését. Hála Istennek, hogy mind Karcfalván, mind Jenőfalván vannak még olyan személyek, akik ilyen esetben önzetlenül segítenek a tarlótűz továbbterjedésének megakadályozásában.

A száraz esztendőnek egyéb hátulütői is voltak. Egy másik nagy probléma a legeltetés szabályozása. Az idén több problémánk volt a tilosban való legeltetéssel az előző évekhez képest, hiszen a szárazság miatt az állatok hamarabb lejöttek a havasról. A legtöbb probléma talán a jenőfalvi hazajáró csordával volt. Több vetést is tönkretettek a tehenek a pásztor hibájából, aki felügyelet nélkül hagyta őket.

A tarlótűzek és a tilosban való legeltetés is a felelősségtudat hiányából adódnak, csakúgy, mint a szemét úton-útfélen való eldobálása. Mindannyian látjuk a mezőre menet, mind Karcfalván, mind pedig Jenőfalván, hogy az út menti sáncok tele vannak szeméttel. Sokan összegyűjtik zsákba a szemetet, és a mezőre menet a székérről belefördítik a sáncba. Vannak, akik még egyszerűbb módszert választanak, egyenesen az Olt vizébe dobják szemetüket. Szörnyű, ahogy kinéz az Olt két partja nagyobb áradás után, nem beszélve a műanyag flakonokról, amik állandóan a víz felszínén úszkálnak. Ma, amikor kéthetente a lakosok kapuja elől elszállítják a szemetet, és ezt kötelező módon meg kell fizesse mindenki, érthetetlen, hogy lehet ennyi szemét szétdobálva a községben és környékén.

A fent említett problémák megoldása mind a felelősségtudatos gondolkodásban rejlik. Megkérek mindenkit, próbáljunk tenni ezek ellen, hisz nem olyan nagy dolgok, mégis hatásuk óriási. Tartsuk tiszteletben környezetünket és egymás tulajdonát, munkáját, hogy az egy községet alkotó Karcfalva és Jenőfalva ma is méltó legyen régi hírnevére.

*Szőcs László,
alpolgármester*

BÖNGÉSZDE

A Dévai Szent Ferenc Alapítvány honlapján olvasható Bőjte Csaba Ferences szerzetes írása, amelyben arra buzdít, hogy tanítsuk meg gyermekeinknek az irgalmasság cselekedeteit. Az alábbiakban idézzük szavait: „Beteg voltam és meglátogattál!! Gyenge, elesett ember hóna alá nyúlni nagyon szép dolog! Ahogyan megtanulunk írni, olvasni, biciklizni, úszni, ugyanúgy tanulunk és tanítanunk kell az irgalmasság cselekedeteit is! Tudatosan, a gyermekeinket szoktatnunk kell erre a szép erényre. Jézus, mint jó pedagógus 72 tanítványát felkészíti az irgalmasság cselekedeteinek a gyakorlására, majd elküldi őket, és Ő imádságos szeretettel felügyeli "növényékeit". Majd mikor a tanítványok hazaérnek, Jézus kikérdezi őket, meghallgatja, hogy milyen "nagy dolgokat tett általuk az Isten!" Majd mint egy igazi pedagógus, boldogan örömeiben felujjong.

Az adventi csendben, vigyük el a gyerekeinket kórházba, öregotthonokba, látogassuk meg a szenvedő, beteg testvéreinket egy kis gyümölcssel, egy-egy szál virággal!!!”

Németh Szilveszter

A FELCSÍKI KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS 2012 ÉVI BESZÁMOLÓJA

Az idei év az elmúlt 12 esztendő meghatározó éve a kistérségi társulás életében. Azért, mert tudjuk, hogy amíg 2000-tól 2009-ig alig ismerték néhányan az egyesületet és annak tevékenységét, 2009-től mostanáig folyamatos tevékenység folyik és sok felcsíki ember felfigyel most, hogy létezik egy olyan szervezet, amelynek célja a felcsíki régió egységes fejlesztése. Azért meghatározó az idei év, mert az egyesület létezése óta nem volt ilyen erős kapcsolat a felcsíki önkormányzatok és közbirtokosságok között. Nem mondhattuk azt egy éve, hogy havi kistérségi gyűléseken 30-50 személy is összeül és térségi problémákat vitat meg, megoldásokat keresve azokra. Most kijelenthetjük, hogy igen, van egy erős térségi összefogás, kialakult egy párbeszédsorozat és amíg ezelőtt évekig egy alkalmazott dolgozott az egyesületben, most már egy három tagú munkacsoport tevékenykedik.

2012-ben próbáltunk több területen változatos tevékenységet folytatni.

Stratégiatervezés képzést szerveztünk márciusban felcsíki civil szervezetek részére. Kilenc különböző szervezetből 14 személy vett részt az inkább gyakorlati jellegű képzésen.

Félig önellátó gazdaságok fejlesztésére kiírt pályázati csomagok összeállításában segítettünk 6 gazdának a nyár folyamán. A pályázatok jelenleg elbírálás alatt vannak, amennyiben nyertesek lesznek, a gazdák 1500 eurós támogatást fognak kapni évente, 5 éven keresztül.

A turisztikai vállalkozóknak segítettünk marketing tevékenységekben. Az interneten keresztül egy országos adatbázisba töltöttünk információkat a vendégfogadókról és azok ajánlatairól. Különböző programokat és projekt ötleteket szögeztünk le, amelyekkel szolgáltatásaik palettáját tudjuk bővíteni. Ilyenek például tematikus ösvények kialakítása, PR tevékenységek, pályázatírás. A kistérség honlapját is bővítettük újabb látnivalókkal.

A Csíki Hegyimentő csapat segítségével egy 50 km hosszú turisztikai útvonal kialakítását tűztük ki, amelynek különlegessége az, hogy 10 borvízforrást érint, viszont a kivitelezést nem tudtuk teljesen befejezni, még hátravan 50%-ban a festés, valamint a táblák felállítása. Tavasszal, amint a hó is elolvadt, befejezzük a projektet. Összesen négy alkalommal tartottunk előadást, ahol ismertettük a projektet, ugyanakkor órát tartottak a hegyimentők a biztonságos kirándulásról és az egyezményes jelzésekről. Három iskolában volt egy-egy ilyen óra, Karcfalván, Dánfalván és Csíkmadarason.

Az Alcsík és Felcsík kistérségek közötti kapcsolatot erősítettük azzal, hogy februárban egy hosszú délutáni sportprogramot szerveztünk a felcsíki műjégpályán. A nyár végével Alcsík szervezett ugyancsak egy fél napos sportprogramot a csíkszentkirályi futballpályán. Mindkét rendezvényen a felcsíkiak győzedelmeskedtek, így eddig úgy néz ki, hogy labdarugásban és jégkorongban Felcsík fölényel bír.

Rendezvények terén sikerült nagyot alkotni, hiszen az első ízben megszervezett Csíki Állatvásár és Gazdanapok

messze eljutott a híre. A Csíkdánfalvi Önkormányzat kezdeményezésére szervezett programra több ezer ember volt kíváncsi. Egy utólagos felmérés alapján a vásáron több mint tíz gazda cserélt állatot és több mint 25 állatot adtak el. Az eladott állatok fajtájakat tekintve: ló, borjú, bárány, nyúl, galamb, tyúk és kutya. A felmérésből az is kiderült, hogy a gazdák elégedettek az idei első vásárral és ezt a vásárt minden évben szükségesnek vélik megszervezni.

Az önkéntes tűzoltók tiszteletére szervezett vándorkupa második fordulójának adott helyet Karcfalva község. Parádés felvonulást követve egy látványos vetélkedőt láthatunk azok, akik kilátogattak a karcfalvi futballpályára október 20-án. A Kistérségi Társulás társszervezője a programnak. Minden évben más településen zajlik a verseny, 2013-ban Csíkdánfalva ad otthont a rendezvénynek.

A Leader program keretén belül kiírásra került összesen 6 intézkedésről tartottunk ismertetőt minden felcsíki településen. A Felcsík Kistérségi Társulás a Csík Leader munkaszervezettel közösen animációs munkát végzett júniustól egészen decemberig, aminek hatására három intézkedéshez összesen 9 pályázatot adtak le a települések. Ezek a pályázatok infrastruktúra, fejlesztés, vállalkozásfejlesztés valamint rendezvények támogatására irányultak. A pályázatok jelenleg Gyulafehérváron vannak elbírálás alatt.

A regionális szennyvíztisztító építése két éve zajlik Csíkmadaras határában. A 7-es kormányrendelettel támogatott beruházás mostanra 82%-ban készült el. A munkálatok értéke 63%-ban van kifizetve. További kormány támogatás várható, úgyhogy reméljük jövő évben üzembe lehet helyezni a létesítményt.

A havi kistérségi gyűléseknek nagy jelentőséget tulajdonítunk, éppen ezért előzetes egyeztetések alapján mindig olyan témák kerülnek megvitatásra, melyek az egész térséget érintik és amelyekben egységesen kell minden Önkormányzatnak lépnie. Ilyen téma például a legeltetési törvény egységesítése minden felcsíki települést beleértve és annak betartására egy egységes módszer kidolgozása. Vagy egy másik téma az önkormányzati, civil és egyházi szféra együttműködése, amely egy másik havi gyűlés napirendi pontjaként került megvitatásra.

Úgy gondoljuk, hogy a térség jövőjének alapja, hogy azok az személyek, akik a fontos döntéseket hozzák a települések életében rendszeresen találkozzanak, egységesen döntsenek, mi pedig mint a Felcsík Kistérségi Társulás munkaközössége azért dolgozzunk, hogy ezek megvalósuljanak.

A Felcsíki Kistérségi Társulás munkaközössége

TÉNYEK ÉS ADATOK A CUKORBETEGSÉGHEZ

(folytatás az előzőlapszámunkból)

Az augusztusi lapszámban a cukorbetegség előfordulási gyakoriságát, az emelkedés okát tárgyaltuk, most a diabetes mellitus osztályozásával folytatjuk a témát.

I. 1-es típusú cukorbetegség, vagy abszolút inzulinhiány.

II. 2-es típusú cukorbetegség, a relatív inzulinhiánytól az inzulin rezisztenciát jelentő formáig tejed.

III. egyéb specifikus típusok kromoszóma és egyéb örökletes betegségek velejárói.

Az 1-es típusú cukorbetegség vagy fiatalkori cukorbetegség, minél fiatalabb korban kezdődik, annál inkább a klasszikus tünetekkel kezdődik, ezek a poliuria /sok, nagy mennyiségű vizelet/, polidipsia /sok vízfogyasztás/, gyors fogyás. Ha nem kerül sor gyors felismerésre, gyakran kómáig súlyosbodhat a helyzet. Még észlelhető mint kísérő tünet a sebgyógyulás lassúsága, testszerte gyakori kelések, hüvelyi gombásodás, viszketés.

A 2-es típusú cukorbetegség vagy felnőttkori cukorbetegség, leggyakrabban elhízáshoz csatlakozó 2-es típusú cukorbetegség vagy normál testsúlyú 2-es típusú cukorbetegség, amelyről gyakran kiderül, hogy az 1-es típusú cukorbetegség késői formája. A 2-es típusú cukorbetegség leggyakoribb formája az inzulin rezisztencia /X metabolikus szindróma/, amely egy hosszú évtizedekig tartó folyamat végállomása. A betegek 80%-a elhízott, magas vérnyomásos, magas koleszterin és vérzsír értékekkel. Az elhízás népegészségügyi jelentőségű elváltozás, amely nagy szerepet játszhat a cukorbetegség kialakulásában. Ellentétben az 1-es típusú cukorbetegséggel, a 2-es típus esetében a tünetek kezdetben legtöbbször hiányoznak. A beteg akár évekig is tünetmentes lehet, ez teszi veszélyessé a kórképet,

mert már ilyenkor elkezdődik a cukorbetegség szövődményeinek a kialakulása, szem, vese, idegek stb. károsodása, sokszor ezek hátterének a keresése vezet

a diagnózis felállításához. Megtörténik, hogy a sokáig ismeretlenül maradt cukorbetegséget szűrővizsgálat, vagy más okból végzett laborvizsgálat deríti ki.

Ma már nagyon könnyen hozza lehet férni laborvizsgálathoz, éppen ezért fontos tudni hol kezdődnek a vércukor betegségekre utaló értékei.

6,1mmol/l-vagy 110 mg% alatt normális

6,1-7 mmol/l vagy 110-126 mg% között rendellenes
7,0 mmol/- vagy 126 mg% felett diabetes gyanús, a diagnózist további vizsgálatokkal kell megerősíteni.

Itt érdemes megemlíteni a szűrővizsgálatok jelentőségét. Erre az éhomi plasma-glucose meghatározás a legalkalmasabb. A szűrővizsgálat javallatai a következők:

- minden 45 éves és ennél idősebb személynél, ha a vizsgálat értéke normális, akkor 3 évente kell megismételni.
- fiatal korban, az elhízottaknál, ha az elsőfokú rokonok között cukorbeteg van, 4500 g-nál nagyobb újszülöttnek adtak életet, magas vérnyomásban szenvedők, magas koleszterin és vérzsír szintben szenvedők.

A cukorbeteg kezelése csoportmunka, mint már az elején is említettem endokrinológus, diabetológus, belgyógyász, családorvos, szemész, labororvos stb. végzi. Nagyon fontos az étkezés, az életvitel, amelyről egy későbbi lapszámban lesz szó.

Dr. Waczel Attila főorvos

TUDJA-E, HOGY?

A „Szelek tornya” Görögország fővárosában, Athénban található, amelyet i.e. kb.100 évvel építettek. Alakja nyolcszögletű, ma is áll, és tetejében valamikor szélzászló volt, amely jelezte a szelek irányát.

*

A mai Konstanca városát az i.e. VI. században a milétozsi hajósok alapították és Tomisnak nevezték. Később Nagy Konstantinról kapta a Constantia nevet. A török hódoltság idején Küsztendze volt a neve.

*

A Vatikán főtemploma előtti ovális tér híres kolonnája, melyet a barokk szobrászat megteremtője, Lorenzo Bernini alakított ki, 284 magas oszlopból áll.

*

A Jedikula középkori török várbörtön volt Isztambulban, az Aranyszarv-öböl partján. Ez volt a nevezetes „Héttorony”.

*

Michelangelo alkotását, a híres Pietá-t golyóálló üveg mögé helyezték, amely a vatikáni Szent Péter székesegyházban található. Erre azért volt szükség, mert egy elmebeteg kalapáccsal nekiesett és súlyosan megrongálta. A hosszú ideig tartó restaurálási munkával hibátlanul helyreállított remekmű ma is teljes szépségében pompázik, most már biztos körülmények között.

*

A festéshez használt színek közül az emberiség leghamarább a piros és ennek változatait ismerte. A legrégebb ismert festményeken, a kb. 80.000 éves barlangi sziklaképeken és a 4000-5000 éves egyiptomi falfestményeken ezek a színek uralkodnak. A kék szín ellenben csak i.e. kb. 2000 évvel bukkant fel.

Január

1	kedd	1. január	szombat
2	kedd	2. január	szombat
3	kedd	3. január	szombat
4	kedd	4. január	szombat
5	kedd	5. január	szombat
6	kedd	6. január	szombat
7	kedd	7. január	szombat
8	kedd	8. január	szombat
9	kedd	9. január	szombat
10	kedd	10. január	szombat
11	kedd	11. január	szombat
12	kedd	12. január	szombat
13	kedd	13. január	szombat
14	kedd	14. január	szombat
15	kedd	15. január	szombat
16	kedd	16. január	szombat
17	kedd	17. január	szombat
18	kedd	18. január	szombat
19	kedd	19. január	szombat
20	kedd	20. január	szombat
21	kedd	21. január	szombat
22	kedd	22. január	szombat
23	kedd	23. január	szombat
24	kedd	24. január	szombat
25	kedd	25. január	szombat
26	kedd	26. január	szombat
27	kedd	27. január	szombat
28	kedd	28. január	szombat
29	kedd	29. január	szombat
30	kedd	30. január	szombat
31	kedd	31. január	szombat

Február

1	kedd	1. február	szombat
2	kedd	2. február	szombat
3	kedd	3. február	szombat
4	kedd	4. február	szombat
5	kedd	5. február	szombat
6	kedd	6. február	szombat
7	kedd	7. február	szombat
8	kedd	8. február	szombat
9	kedd	9. február	szombat
10	kedd	10. február	szombat
11	kedd	11. február	szombat
12	kedd	12. február	szombat
13	kedd	13. február	szombat
14	kedd	14. február	szombat
15	kedd	15. február	szombat
16	kedd	16. február	szombat
17	kedd	17. február	szombat
18	kedd	18. február	szombat
19	kedd	19. február	szombat
20	kedd	20. február	szombat
21	kedd	21. február	szombat
22	kedd	22. február	szombat
23	kedd	23. február	szombat
24	kedd	24. február	szombat
25	kedd	25. február	szombat
26	kedd	26. február	szombat
27	kedd	27. február	szombat
28	kedd	28. február	szombat
29	kedd	29. február	szombat
30	kedd	30. február	szombat

Március

1	kedd	1. március	szombat
2	kedd	2. március	szombat
3	kedd	3. március	szombat
4	kedd	4. március	szombat
5	kedd	5. március	szombat
6	kedd	6. március	szombat
7	kedd	7. március	szombat
8	kedd	8. március	szombat
9	kedd	9. március	szombat
10	kedd	10. március	szombat
11	kedd	11. március	szombat
12	kedd	12. március	szombat
13	kedd	13. március	szombat
14	kedd	14. március	szombat
15	kedd	15. március	szombat
16	kedd	16. március	szombat
17	kedd	17. március	szombat
18	kedd	18. március	szombat
19	kedd	19. március	szombat
20	kedd	20. március	szombat
21	kedd	21. március	szombat
22	kedd	22. március	szombat
23	kedd	23. március	szombat
24	kedd	24. március	szombat
25	kedd	25. március	szombat
26	kedd	26. március	szombat
27	kedd	27. március	szombat
28	kedd	28. március	szombat
29	kedd	29. március	szombat
30	kedd	30. március	szombat
31	kedd	31. március	szombat

Április

1	kedd	1. április	szombat
2	kedd	2. április	szombat
3	kedd	3. április	szombat
4	kedd	4. április	szombat
5	kedd	5. április	szombat
6	kedd	6. április	szombat
7	kedd	7. április	szombat
8	kedd	8. április	szombat
9	kedd	9. április	szombat
10	kedd	10. április	szombat
11	kedd	11. április	szombat
12	kedd	12. április	szombat
13	kedd	13. április	szombat
14	kedd	14. április	szombat
15	kedd	15. április	szombat
16	kedd	16. április	szombat
17	kedd	17. április	szombat
18	kedd	18. április	szombat
19	kedd	19. április	szombat
20	kedd	20. április	szombat
21	kedd	21. április	szombat
22	kedd	22. április	szombat
23	kedd	23. április	szombat
24	kedd	24. április	szombat
25	kedd	25. április	szombat
26	kedd	26. április	szombat
27	kedd	27. április	szombat
28	kedd	28. április	szombat
29	kedd	29. április	szombat
30	kedd	30. április	szombat

Május

1	kedd	1. május	szombat
2	kedd	2. május	szombat
3	kedd	3. május	szombat
4	kedd	4. május	szombat
5	kedd	5. május	szombat
6	kedd	6. május	szombat
7	kedd	7. május	szombat
8	kedd	8. május	szombat
9	kedd	9. május	szombat
10	kedd	10. május	szombat
11	kedd	11. május	szombat
12	kedd	12. május	szombat
13	kedd	13. május	szombat
14	kedd	14. május	szombat
15	kedd	15. május	szombat
16	kedd	16. május	szombat
17	kedd	17. május	szombat
18	kedd	18. május	szombat
19	kedd	19. május	szombat
20	kedd	20. május	szombat
21	kedd	21. május	szombat
22	kedd	22. május	szombat
23	kedd	23. május	szombat
24	kedd	24. május	szombat
25	kedd	25. május	szombat
26	kedd	26. május	szombat
27	kedd	27. május	szombat
28	kedd	28. május	szombat
29	kedd	29. május	szombat
30	kedd	30. május	szombat
31	kedd	31. május	szombat

Június

1	kedd	1. június	szombat
2	kedd	2. június	szombat
3	kedd	3. június	szombat
4	kedd	4. június	szombat
5	kedd	5. június	szombat
6	kedd	6. június	szombat
7	kedd	7. június	szombat
8	kedd	8. június	szombat
9	kedd	9. június	szombat
10	kedd	10. június	szombat
11	kedd	11. június	szombat
12	kedd	12. június	szombat
13	kedd	13. június	szombat
14	kedd	14. június	szombat
15	kedd	15. június	szombat
16	kedd	16. június	szombat
17	kedd	17. június	szombat
18	kedd	18. június	szombat
19	kedd	19. június	szombat
20	kedd	20. június	szombat
21	kedd	21. június	szombat
22	kedd	22. június	szombat
23	kedd	23. június	szombat
24	kedd	24. június	szombat
25	kedd	25. június	szombat
26	kedd	26. június	szombat
27	kedd	27. június	szombat
28	kedd	28. június	szombat
29	kedd	29. június	szombat
30	kedd	30. június	szombat

(Minden nap a Gyűjtőnyelvi)

A SZÉK
 © Jánaptúra
 20
 2023

MELEG, NEDVES, SÖTÉT, AMMÓNIÁS ISTÁLLÓK...

Ilyenből van legtöbb, ha télen jár az ember a gazdaságokban. Ezt a két problémát kiküszöbölve jó pár betegség megelőzhető. Igazán nem nagy befektetés egy nagyobb ablak és egy szellőző kialakítása, amivel lehet elkerülnünk egy drága hormonkezelést, amit a fény hiányában leszünk kénytelenek például a tehén ivarzásának kiváltására alkalmazni. Bizonyított, hogy a napfény nagy mennyiségben befolyásolja a hormonrendszer működését, a csontok fejlődésében nélkülözhetetlen D vitamin termelődését, segítve ezáltal a kalcium felszívódását, erősíti az immunrendszert. Továbbá ha az embernek jobb a közérzete egy világos szobában, mint egy sötét veremben, az állatoknál is hasonló a helyzet. Csodálkozunk aztán, hogy veder-számra eszi a disznócska a kalciumot, mégis csontgyenge... csak éppen elfelejtettünk ablakot vágni az istállóra. A kanca ivari ciklusát is olyan tényezők befolyásolják mint az évszak, a fény, a takarmányozás, a hőmérséklet, a fajta- és a családjelleg, és a mozgás. Klimatikus viszonyok miatt – általában februártól ápriliséig, majd augusztustól novemberig, rendszeres az ivarzás, ezt nevezzük szezonális poliösztrozusnak. Mivel a fogamzási készség májusban a legnagyobb, ezért a tenyésztési főszezon május és június. (fény!!) Sok kanca sajnos nem érzi, hogy éppen milyen hónapban vagyunk, hisz fény alig szűrődik be az istállója ablakán, télen az udvaron nem akad sok dolga, így ritkán lát napvilágot, aztán töprengünk, hogy vajon miért nem sárlék szegény pára? Zárt istállóban az ablakfelület az összes alapterület 1/15-e kell legyen.

A természetes fényforrás hiánya mellett másik súlyos probléma, amit említettem a téli istálló meleg, nedves ammóniával telített levegője. Ez leginkább a lovakat érinti, szinte minden olyan gazdaságban, ahol egy istállóban tartják tehénnel, juhokkal, disznóval. Az istálló klímájának kialakításánál olyan tényezőket kell figyelembe venni, mint: hőmérséklet, légmozgás, páratartalom, káros gázok koncentrációja, portartalom és a már említett fény. Ezekre külön-külön oda kell figyelni. Oldalakat írhatnék, hogy milyen

betegségeket okoz bármelyik elhanyagolása, de főleg. Inkább néhány tudnivaló:

A ló jól tűri a magas és alacsony hőmérsékletet egyaránt, a hőingadozást azonban csak akkor, ha megszokta a hőmérséklet változásait. Mivel az állatot télen kivezetik a meleg istállóból ha dolgoznia kell, a melegben való tartáshoz szokott ló olyan hirtelen hőmérséklet-változásnak van kitéve, ami a természetben nem fordul elő, ez pedig súlyos következményekkel járhat. Az istálló hőmérséklete tehát a külső hőmérsékletet kövesse, csak a szélsőségeket enyhítse, ne törekedjünk az állandó, egyenletes meleg fenntartására! Szóval nem baj, ha az ajtó néha "nyitva felejtődik".

A ló a páratartalom változásait is viszonylag jól tűri. A túl magas és a túl alacsony páratartalom is árt az állatoknak. A magas páratartalom kedvez a kórokozók, és az élősködők szaporodásának. A túl száraz levegő elősegíti a porképződést, ami ingerli a légutakat, ráadásul a porszemek kórokozókkal és allergénekkal fertőzöttek lehetnek. A legkedvezőtlenebb a nedves és meleg levegő. Az állatok bélsár- és vizeletürítése, valamint különböző rothadási folyamatok következtében az istállóban főként ammónia és kén-hidrogén keletkezik, amit az állatok tisztántartásával lehet csökkenteni. A ló a szabadban szívesen tartózkodik szélnek kitett helyeken. Az istállóban is szükség van légcserére, az elhasznált levegő eltávolítására. A légáramlat, ami az állat egész testét éri, aktiválja a ló hőszabályozását. Ezzel szemben a huzatot mint kis felület-
zák meg,

tet érintő hidegingert határoz-
amire nem felelnek a hőszabályozás mechanizmusai. Ha az istálló belseje megfelelően van kialakítva, a levegő nagy felületen érinti a lovat, így inkább szélről, mint huzatról van szó. Ahhoz, hogy a levegő kellemes legyen, elegendő a szabadba nyíló ajtó, illetve külső szellőző kialakítása.

*Dr. Antal Lilla
körzeti állatorvos*

ÁLLATTENYÉSZTŐ SZAKKÉPZÉS

Szervező: Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztés.

A résztvevők Oktatás- és Munkaügyi Minisztérium által elismert oklevelet kapnak. A diplomát vállalkozások bejegyzéséhez, mezőgazdasági Európai Uniósi pályázatokhoz lehet hosszú távon felhasználni (Măsura 112, Măsura 141).

Tantárgyak: Állattenyésztés (szarvasmarha, lovak, juhfielék, sertés, madárfielék és nyulak, prémes állatok), Állati eredetű termékek raktározása, Mezőgépezés, Állategészségügy-, állatjólét, Gazdasági ismeretek, Munka-, és tűzvédelmi törvénykezelések, EU-s ismeretek a mezőgazdálkodás területén.

Gyakorlati ismeretek: a résztvevőknek lehetőségük lesz több korszerű gazdaságot meglátogatni.

Időtartam: 360 óra, három hónap, délutáni oktatás.

Helyszín: Csíkkarcfalva iskola épülete, Hargita megye.

A jelentkezés módja:

A képzésre a szükséges iratokkal lehet jelentkezni és a részvételi díj kifizetését igazoló szelvényrel.

A beiratkozáshoz szükséges okiratok:

- Személyi igazolvány (másolat)

- Születési igazolvány (másolat)

- Utolsó iskolai végzettségi okirat (másolat)

- Nőknek házassági igazolvány (másolat)

- Kérvény

- Szerződés az egyesülettel (2 példány)

Képzés időpontja: februártól- ápriliséig.

Jelentkezési díj: 500 RON, részletfizetési lehetőséggel.

Jelentkezési határidő január 31, 15 óra.

Képzés nyelve: magyar.

Elérhetőségeink és bővebb információ:

Tel. 0266-364.726, 0728-978.994, e-mail: edit.gunther@caritas-ab.ro

A hatékony munka érdekében a résztvevők száma korlátozott!

Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztés

A Székaszó forrásánál

Radnai-havasokban járva a pásztorok alig neveznek meg helyeket. Nem, mert azt a tájat nem úgy lakták be, mint ősink a miénket, akik ezt a szép, de részben kegyetlen pátriát nagyon apró részekre kellett felszabdalgják. Egyébként ez a nagy feldaraboltság, na meg a teraszolás ad rendkívüli esztétikai értéket a csíki tájnak.

Ennek kapcsán fogalmazódott meg bennem a gondolat: elmenni valakivel a környéken, felleltározni, beazonosítani a helyneveket. Ki is lehetett volna alkalmasabb erre, mint a jenőfalvi Bodor Ignác, akivel mintegy negyven évvel ezelőtt a mindkettőnket jellemző természet- és tájszeretet hozott lelki, baráti közelségbe.

Az őszi táj varázslatában indult útunk a Bükkpataka mentén, át Hámorhídján, felkapaszkodva a Székaszó forrásához. Jegyzetelő társunk alig győzte leírni az Ignác bátyja szájából áradó helynevek sokaságát. Felérve a forrás körüli tisztásra jöttek a gyermekkori visszaemlékezések. „1944-ben a forrástól mintegy kétszáz méterre voltunk menekülve a néhai Vízi István erdei tanyájára, nyolc család. A nagyobb gyermekek ebből a gyönyörű forrásból hordtuk a vizet a nyolc család részére. Kiss Ernő, Bodor Áron, Vízi Ferenc, Kedves Ágoston és Bodor Ignác. A Jóisten akaratából ezek az akkor hét-tizenöt éves gyermekek most hetven-nyolcvan és néhány évesen mind életben vagyunk. Kiss Ernő Tatán, Kedves Ágoston Bonnban, Bodor Áron Sepsiszentgyörgyön, Vízi Ferenc és jómagam szülőfalunkban, Jenőfalván.”

A forrástól lejjebb kis tisztáson, annak rendje-módja szerint szalonnát sütöttünk. Előkerült a házikenyér, meg egy kis jenőfalvi „háziszöttes”.

Nosztalgikus hangulatban indultunk vissza. Ignác bátyám nem sokat beszélt, szemeiből kiolvastuk azt a bizonyos édes fájdalmat, amit ennek a tájnak több mint negyven év utáni viszontlátása jelentett. Képzetben a Székaszó patak gyors folyása vezetett hazafelé: Székaszó forrása – Hídlás – Eresztő alatt – Vadkéstöve – Hámor mellett – Gőce beömlése – Nagyhegy alatt – Bükkfár alatt a Borvíznél (lejjebb a Ráca beömlése Felső réten). A Hévizet, amely a legendás hírű Feneketlen- tóból ered már a falu területén öleli keblére a Székaszó.

Ignác bátyám!
Köszönjük ezt az élményt. Hátha a SZÉKASZÓ olvasói közül megfertőz valakit a helynevek gyűjtése. Senki nem ad ezért pénzt, de nagyon nemes munka lenne Jenőfalva, Karcfalva szellemi értékeinek megőrzésében.

Macalik Ernő

A székelyszöttes mintája

GÓLYABÁL

Nyugodtan mondhatjuk, hogy iskolánkban már hagyományossá vált a gólyabál megszervezése az ötödikesek számára. Idén erre a rendezvényre szeptember 28-án került sor az iskola tornatermében. A szervezés, a lebonyolítás mind maradandó élmény maradt számunkra.

A bált a Pharao Dance tánciskola táncosai nyitották meg, ami biztosította a megfelelő hangulatot, főként hogy az előadás után bárki kipróbálhatta a koreográfiát. Próbáltunk olyan próbákat összeállítani a gólyáink számára, ami újdonságnak számított úgy a versenyzőknek, mint a résztvevőknek. Természetesen azért néhány jól bevált feladatra is szükség volt, mint például a tánc különböző zenestílusokra. Azonkívül volt múmiakészítés, szőlőevés, akadálypálya, de az ötödikesek általános műveltségét is teszteltük. A megmérettetés után a nyertesek megkapták a jól megérdemelt jutalmat, ajándécsomagokkal díjaztuk az első három versenyzőpárost. A gólyakirály és gólyakirálynő Miklós Nándor és Kiss Nóra lettek, akik a zsűri pontozása szerint a legtöbb pontot érték el.

Mint minden rendes bálról, innen sem maradhatott el a tombolahúzás, villámposta küldözgetés, sütemény, szendvics és üdítő sem. A jókedvből, kacagásból, zenéből, táncból nem volt hiány egész délután.

Hiába, hogy elég sok munkát, időt és mellélást igényelt a rendezés, úgy érezzük, hogy mindenki pozitív élményekkel térhetett haza. Reméljük, hogy jövőre is megszervezik a nyolcadikosok a gólyabált, hogy minden generáció megtapasztalhassa milyen gólyának lenni, és nem utolsósorban milyen szervező nyolcadikosnak lenni.

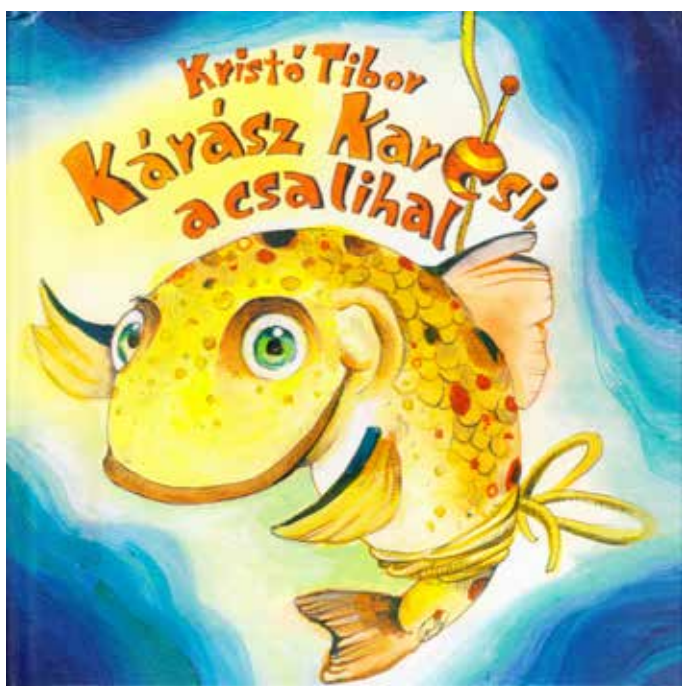
*Bodor Boglárka és Tamás Andor
VIII. osztályos tanulók*

KÁRÁSZ KARCSI, A CSALIHAL

A Pallas Akadémia Könyvkiadó gondozásában a napokban jelent meg a könyvesboltokban Kristó Tibor ny. újságíró, költő legújabb verse a fenti címmel, amely egy mese-történet a folyó lakóiról.

A szerző maga is szenvedélyes halász, tehát jól ismeri a folyók világát, a bennük rejlő lényeket, a vizek titokzatosságát. E mese-verset érdemes minden kiskorú gyermeknek felolvasni, hisz játékos könnyedséggel megértheti, és képzeletvilágába beépítheti a humorosan megfogalmazott sorokat.

*A könyv borítóját és az illusztrációkat
Csillag István képzőművész készítette. (N.Sz.)*

A 2012. DECEMBER 9-TŐL ÉRVÉNYES ÚJ VASÚTI MENETREND

Vonat száma	Csíkszereda	Karcfalva	Gyergyószentmiklós	Megj.
4503	06:28	06:55	07:38	
4505	08:14	08:45	09:31	
4509	09:50	10:18	11:06	
4511	13:37	14:07	14:56	
4515	15:50	16:22	17:15	
4519	19:17	19:45	20:32	
4523	23:20	23:46	00:31	
Vonat száma	Gyergyószentmiklós	Karcfalva	Csíkszereda	
4502	05:09	05:55	06:23	
4504	07:43	08:23	09:00	
4508	10:15	11:01	11:42	
4510	12:45	13:25	14:00	
4014	14:11	14:51	15:22	
4512	18:07	18:46	19:16	
4514	21:03	21:51	22:19	1
4516	21:31	22:12	22:46	2

1. Kizárólag a 2013. június 21. – 2013. szeptember 14. közötti periódusban közlekedik.
2. Kizárólag a 2012. december 9. – 2013. június 20., illetve a 2013. szeptember 15. – 2013. december 14. közötti periódusokban közlekedik.

A SZEMÉTELSZÁLLÍTÁS PROGRAMJA A 2013-AS ÉVRE

Hónap	Nap	
	Karcfalva	Jenőfalva
Január	10, 24	11, 25
Február	14, 28	15
Március	13, 28	1, 28, 29
Április	11, 25	12, 26
Május	10, 23	11, 24
Június	13, 27	14, 28
Július	11, 25	12, 26
Augusztus	8, 22	9, 23
Szeptember	12, 26	13, 27
Október	10, 24	11, 25
November	14, 28	15, 29
December	12, 27	13, 28

METSZÉSI TANFOLYAM CSÍKKARCFALVÁN

„Bő, zöld szoknyában, széles terebélyel
Mesékről álmodom, ha jó az éjjel.
A lombjaim közt almák aranya.
Mindig csak adnék, én, örök anya.”
(Kosztolányi Dezső: Fák beszéde)

Vidékfejlesztés

A hogyan az édesanya teszi miután világra hozta gyermekét, ápolja, neveli, szereti és vigyáz rá, hogy egészséges, erős, életképes felnőtt lehessen belőle, úgy kell nekünk is gyümölcsfáinkat gondoznunk. Ahhoz, hogy a fa, az 'örök anya' mindig adni tudjon egészséges, friss gyümölcsöt, ahhoz nekünk gondoznunk kell őket. A gyümölcsfák gondozásának alapvető feladata pedig a metszés. Metszés nélkül fáink hamar, idő előtt elöregszenek, koronájuk elsűrűsödik, kicsi, apró terméseket hoznak. A helyes metszést azonban nem lehet csupán könyvből elsajátítani, szükség van néhány alapvető szabályra, amelyet csak gyakorlatban lehet megtanulni és megtapasztalni.

A metszés és oltás tudása a hajdani gazdálkodó emberekben megvolt, azonban mivel ez a tudás nem öröklődött tovább a mostani gazdába, szükség van ennek az értékes tudásnak a továbbvitelére és tanítására. Ez a felismerés indította el a gondolatot, miszerint szükség van a metszés tudományának oktatására.

A Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztés szervezésében, 2011-ben Gyergyószentmiklóson megrendezésre került egy metszési tanfolyam, ahol a metszés és oltás tudományát tanulhatták a gazdák. A három hétvéget felölelő képzés során az érdeklődők megismerkedhettek a gyümölcstermesztéssel, a gyümölcsfák-, gyümölcstermő cserjék, díszfák és rózsák metszésével, illetve oltásával, a metszésnél és oltásnál használt eszközökkel, a gyümölcsfák koronájának alakításával és egyéb gyümölcstermesztéssel kapcsolatos alapismeretekkel. Ez a képzés hasznos volt a résztvevők számára, hiszen elmondásuk szerint, olyan tudást sajátíthattak el, amivel ki tudják küszöbölni a rég elkövetett hibákat, amelyeket a megfelelő tudás hiányában követtek el. A metszés és oltás technikáját és fortélyait a résztvevők saját kertjeikben kísérletezhették ki. Voltak, akik nagyobb távolságról jártak be a gyergyószentmiklósi tanfolyamra, hiszen a 21 fős csoportnak voltak csíkszentsimoni, csíkszentdomokosi és a Gyergyói-medence falvaiból bejáró résztvevői is.

Ez a tanfolyam bizonyíték volt arra, hogy van igény ennek a tudásnak az ismeretére és gyakorlására. Ebből a megfontolásból és egy helybéli megkeresésre reagálva, a Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztés hasonló tanfolyamot indít januárban Csíkkarcfalván. Ezen a tanfolyamon bárki részt vehet, aki úgy érzi, hogy szeretné gyümölcsfáit hozzásegíteni ahhoz, hogy bő és egészséges termést adjanak. Vegyen részt mindenki, aki úgy gondolja, hogy szükség van erre a tudásra, hogy majd utódaik számára is átadhassák ismereteiket.

Jelentkezési határidő január 11, 15 óra.

Bővebb információ:

- a Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztésnél – Gyergyószentmiklós Varga Katalin u. 3sz. Telefonon: 0266-364.726, 0730-018.338 (Ferencz Lehel kertészmérnök). E-mail: lehel.ferencz@caritas-ab.ro

- Kelemen Erzsébet, Karcfalva 1 szám, 0266 378024, vagy a karcfalvi iskola titkárságán 0266 378021

Gyulafehérvári Caritas Vidékfejlesztés

RÉGI IDŐKRE EMLÉKEZÜNK

A lenti kép 1955-ben készült, amikor Bodor Ignác leszerelt a katonaságtól. A képen látható férfiak, asszonyok és gyerekek összetartó szomszédok és rokonok voltak. A két idős asszonynak része volt az első világháború borzalmaiban is, amikor ökrös szekérrel Bonchidáig menekültek. Visszatértük után, a második világháború eljövetelkor további borzalmakat éltek át a képen látható személyekkel együtt. 1943-44-ben a férfiak részt vettek egy katonai átképzésen a gyímesfelsőloki katonai kaszárnyában, családfő nélkül hagyva családjukat. Az asszonyok nagyon nehéz helyzetben voltak, de kitartottak. 1944 augusztusában egy éjszaka szakadó esőben menekültek fel egy erdei rejtkehelyre a visszavonuló német, illetve az előrenyomuló orosz csapatok elől.

A képen látható huszonnégy személyből, már csak tízen élnek.

A képet beküldte Bodor Ignác Jenőfalváról

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK (Régi kalendáriumokból tallózva)

Elmehet kántálni = hiába beszél, hiába panaszkodik, nem hallgat rá senki.

Húzódodik tőle, mint a vak kapitány = vonakodik megtenni valamit.

Engem dugnak ki a kéményen = én lakolok más helyett.

Kivették a kerekét = szívesen látták, nagyon marasztalták a vendégségben.

Kitette húlni = csúffá tette, megszégyenítette.

Este örömmel, reggel körömmel = a reggelre

hagyott mosatlant nehéz elmosogatni, mert rászárad az ételmaradék.

Nyomja már a felső az alsót = látszik rajta, hogy egyre álmosabb lesz, mert már a szemhéja kezd le-lecsukódni.

Fene egye meg a más macskáját, csak a miénk tartsa fel a farkát = nem törődünk a mások bajával, csak a magunk dolga érdekel.

Letette a fűzfaszéket = nagyon sokáig elmarad valahol, különösen látogatóban.

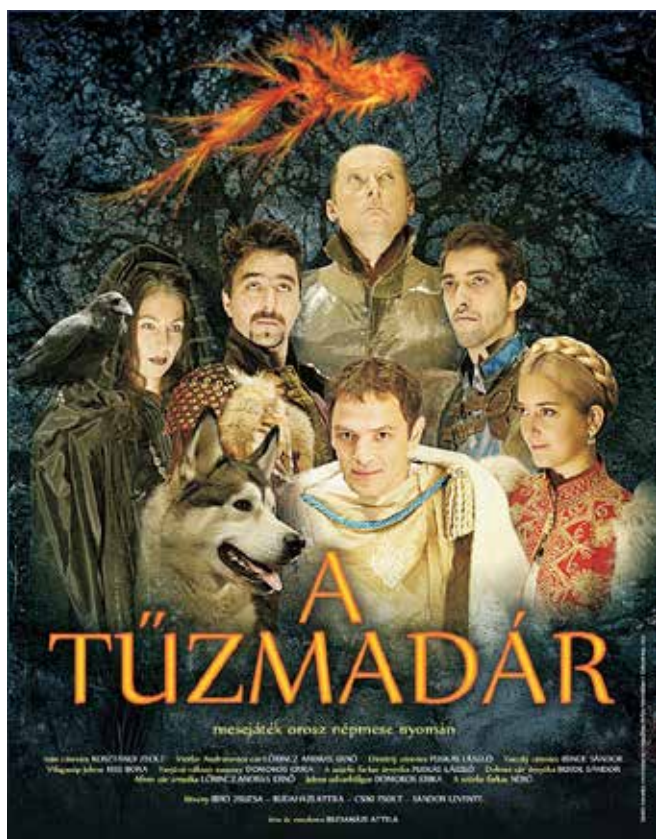
ESEMÉNYEK KRÓNIKÁJA

Ez év november 10-én, szombaton rendezte meg a Felcsík Kistérségi Társulás és Csíkdánfalva Önkormányzata a Csíki Állatvásárt és Gazdanapot a Csíkdánfalva felső határában lévő „Kubik- gödörben”. A népszerű rendezvényre 70 gazda hozta el állatait, termékeit pedig 15 termelő állította ki. A rengos rendezvény, na meg a csodálatos novemberi napsütés csak úgy vonzotta a csíki gazdákat és az érdeklődőket. Az állatvásárt és gazdanapot ökörsütés tette színesebbé, a hangulatról pedig a Csíkmadarasi Népi Zenekar, Sorbán Enikő népdalénekesnő és a csíkszentdomokosi „Elevenek” Néptáncsoport gondoskodott.

Az rendezvényből a szervezők szeretnének hagyományt teremteni, így a tervek szerint jövőben is megrendezésre kerül.

November 11-én, vasárnap a csíkszépvízi ifjúsági kórus Karcfalvára látogatott, ahol csodálatos énekükkel örvendtették meg a karcfalvi és jenőfalvi híveket. A fiatalok a jenőfalvi születésű Gábor Zoltán plébános vezetésével érkeztek községünkbe. A kórus tagjai mind a kicsimisén, mind pedig a nagymisén felléptek. Az esemény egyik érdekessége, hogy Csíkszépvízen a plébánost és a kántort, akik ugye Karcfalván tartózkodtak a mi plébánosunk és kántorunk helyettesítette aznap a két szentmisén.

Előadássorozatának első két előadását tartotta meg november 22-én és december 13-án Macalik Ernő biológus Karcfalván, a Larix közbirtokosság előadótermében. A novemberi előadáson, melynek címe „Életmóddal egészségünkért”, zsúfolásig telt a terem. A decemberi előadás címe „Gyógynövények jelenidőben” volt. A szintén teltház előtt megtartott előadáson a jelenlévők több évezredet utazhattak vissza az időben, és megtudhatták, hogyan használták az ősi civilizációkban a gyógynövényeket. Az előadás végével a jelenlévők megízlelheték Ernő bácsi finom étkezési teáját. A népszerű előadássorozat tovább folytatódik az új évben is. Január 23-án, szerdán megismerkedhetünk a gyógynövények világával. A rendezvénysorozat ötletgazdája és szervezője Lukács Ilona tanító néni.

Az idei évben az előzőhöz hasonlóan a Csíki Játékszín elhozta Karcfalvára új évadának darabjait. December 5-én a gyerekek a Tűzmadár című meséjátékot tekinthették meg, amely előadást a nagyszámú érdeklődőnek köszönhetően a társulat kétszer egymás után adott elő.

December 7-én a felnőtteken volt a sor, hogy átengedjék magukat a tartalmas szórakozásnak, hiszen a Csíki Játékszín az Othello Gyulaházán című vígjátékot adta elő. A két felvonásos előadás végén a közönség vastapsal hálálta meg a színészeknek a rengeteg nevettetést.

MIKES KELEMEN

Székely nemesi családból származott. Apját a császáriak kivégezték. A kolozsvári jezsuita gimnáziumban tanult. 1707-ben II. Rákóczi Ferenc apródja lett, s haláláig hűségesen szolgált. 1717 őszén Törökországba hajóztak, Rodostóban telepedtek meg. A Törökországi levelek hű tükre a száműzetésbe kényszerített Rákóczi és környezete, s persze elsősorban Mikes életének. Mikes leveleiben fájdalmas sóhajokat küldözgetett Erdélyország felé, amely reá nézve Tündérország lett.

A rejtvény vízsz. 1. és függ. 14. soraiban egyik sóhaját idézzük.

VÍZSZINTES: 12.

Világossá teszi. 13. Számítógépeket forgalmazó neves budapesti cég. 14. Tiltás. 15. A szóban forgó dolog felé. 17. Jézus keresztfájának felirata. 18. ... Pogo, az észak-amerikai tavak állítólagos víziszörnye. 20. Esni kezdett. 22. A hét egyik napja. 24. Női név. 25. Mellékállomás, röviden. 26. Vagyódik. 28. C.S.H. 29. Elektronikai készülékek égője. 30. A bejgli egyik alapanyaga. 32. ... majom, Bálint Tibor műve. 34. L.T.N. 35. Arcon csattan. 37. Boszorkányváros az USA-ban. 38. Azonos betűk. 39. Adósságot visszafizet. 41. Keret. 42. Megezem a ..., tréfás bizonyítás. 44. Berillium vegyjele. 45. Vicc csattanója. 47. Szágu. 49. L.H. 51. Abból az irányból. 53. Európai főváros lakója.

1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11		↙
	12								13				
14				2					16		17		
18		19		20					21				4
22			23		24							25	
26				27		28					29		
30					11		31		32		33		
34				35			36		37				
38				39				40		41			
								10				1	
		42							43		44		
45	46					47				48		49	50
51					52		53				7	54	
↘													9

FÜGGŐLEGES: 2. Bosszantja. 3.

Germánium vegyjele. 4. Kor. 5. Angol élet. 6. Attila. 7. Töszámnev. 8. Rassemblement Populaire. 9. Réges-régi idő. 10. A szabadban. 11. Éra. 16. A viszálykodás istennője az ókori görög mitológiában. 19. Az ókori Görögországban kerek épület az előadások tartására. 21. Sátor szekér. 23. D.N.B. 25. Az összeget megnövelné. 27. Írógépen ír. 29. Az ördög lába. 31. ...léc, tolokás számológép. 33. Végtag. 36. Szekrény tartozéka. 39. Mesealakok. 40. ...torta, cukorral bevont torta. 42. Kifejezi óhaját. 43. Becézett Mónika. 46. Érzékszerv. 48. G.D.R. 50. Szilárd meggyőződés. 52. Skálahang. 54. Indíték.

Forrás: Hargita Kalendárium 1999.

**A lapszám
megjelenését
támogatta Karcfalva
Község Helyi Tanácsa**

SZÉKASZÓ

Szerkesztők:

Szócs László

Németh Szilveszter

Számítógépes tördelés: Szócs László, Ádám Gyula
A nyomdai munkálatok az Alutus Rt. nyomdában
készültek